

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันนี้ การศึกษาวิชยทางด้านเศรษฐศาสตร์ของทางหลวง ซึ่งมีองค์ประกอบต่าง ๆ มากน้อยเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งถนน และรถที่ใช้ และองค์ประกอบต่าง ๆ ล้วนแล้วมีค่าเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เช่น ประเภทของรถ ขนาดของรถ ราคารถเชื้อเพลิง ราคารถ และความเร็วของรถก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่อไปนี้

- ชนิดของถนนและผิวทาง
- ความเร็วของรถตามกฎหมาย (ก้ามี)
- ประเภทของรถ
- ความลักษณ์ (grade)
- ปัจจัยภายนอก

ส่วนถนนนั้นจะประกอบไปด้วย

- ค่าก่อสร้างหรือปรับปรุงถนน
- ค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาถนน

นอกจากนี้ยังมีองค์ประกอบทางด้านการเพื่อของ ประชาชน รายได้ และผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (Gross Domestic Product) ด้วยเหตุนี้才ให้การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ของทางหลวงมีความลับซับซ้อนและเสียเวลาในการวิเคราะห์มาก ตลอดจนความถูกต้องมีน้อย จึงได้นำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการวิเคราะห์ ในระยะเริ่มแรกของการวิเคราะห์ ก็ยังใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ (Main frame) ซึ่งมีราคาแพงมาก และความคล่องตัวในการใช้งานมีน้อย จึงได้พัฒนาจากการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ มาใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก ที่เรียกว่า ไมโครคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีราคาถูกกว่า และมีความคล่องตัวในการใช้งานสูง และประสิทธิภาพ

ในการใช้งานกีสูงขึ้น ดังนั้นการศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงได้ใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ของทางหลวง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วถูกต้อง และประหยัด เพราะค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง หรือปรับปรุงทางหลวงต้องใช้บประมาณเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ในการวิเคราะห์ ซึ่งมีความจำเป็นที่จะให้เกิดความถูกต้องและรวดเร็ว อันจะนับว่าสำคัญยิ่ง ในการประเมินค่าใช้จ่ายในการประเมินค่าใช้จ่ายของถนนก่อนที่จะมีการก่อสร้างหรือปรับปรุง ได้ถูกต้อง

1.2 วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังนี้

1.2.1 เพื่อหาค่าใช้จ่ายในการใช้ระบบทางหลวงในพื้นที่ชนบท ของประเทศไทยโดยใช้ไมโครคอมพิวเตอร์

1.2.2 เพื่อวิเคราะห์ผลทางเศรษฐศาสตร์ของทางหลวงในพื้นที่ชนบทโดยใช้ไมโครคอมพิวเตอร์

1.2.3 เพื่อนำบางส่วนจากการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้กับงานศึกษาความเหมาะสม ของถนน

1.2.4 เพื่อนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์จากการศึกษาวิจัยไปใช้งานกับถนนสายริมน้ำ ที่มีสภาพและข้อจำกัดของถนนที่เหมือนกับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

1.2.5 เพื่อศึกษาขอบเขตจำกัดของเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ กับงานวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ของทางหลวงในพื้นที่ชนบท

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

เพื่อที่จะให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นขอบเขตที่ใช้สำหรับวิจัยครั้งนี้ มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- 1.3.1 ท่าการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ของทางหลวงในพื้นที่ชนบท (Rural Area) โดยเฉพาะประเทศไทย
- 1.3.2 ถนนที่จะใช้ในการวิเคราะห์จะเป็นถนนที่เปิดการใช้งานแล้วอาจ เป็นถนน ศูนย์กลาง ลาดยางหรือคอนกรีต
- 1.3.3 จากข้อเดียวของข้อ 1.3.2 จะทำให้มีปริมาณการจราจร เมื่อจากการพัฒนา (Development traffic) (1)
- 1.3.4 ถนนสายนั้นจะต้องไม่มีปริมาณการจราจรที่บ่ายเบน (Diverted Traffic)
- 1.3.5 ใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ในการศึกษาวิธี
- 1.3.6 การวิเคราะห์จะใช้วิธีการประเมินผลโดยใช้หลักการประยุกต์ของผู้ใช้ถนน (User Costs Saving Approach) (1)
- 1.3.7 ถนนที่ใช้เป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์ คือ สายแยกสาย 2 - บ้านโคกสี อุบลราชธานี เชิงสะพานแก่น ระยะทาง 34 กิโลเมตร
- 1.4 ขั้นตอนและวิธีคำนวณการวิเคราะห์
- 1.4.1 ศึกษาต้นทุนรวมทุกชนิด วิธีการ และแนวทางที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจของทางหลวงในพื้นที่ชนบท
- 1.4.2 หาค่าใช้จ่ายในการใช้รถบนถนนประเภทต่าง ๆ ทั้งค่าใช้จ่ายที่เปลี่ยนแปลง (Variable Cost) และค่าใช้จ่ายคงที่ (Fixed Cost) โดยแบ่งตามประเภทรถ ความเร็ว และประเภทของถนน
- 1.4.3 หาปริมาณการจราจรที่ใช้เป็นปีฐาน (Base Year) และท่านายปริมาณการจราจร (Traffic forecast)
- 1.4.4 รวบรวมข้อมูลในลักษณะของถนนที่จะใช้เป็นตัวอย่างในการทดสอบโปรแกรม (Road inventory)
- 1.4.5 ทดสอบโปรแกรมจากข้อมูลจริงที่ได้รวบรวมมา

1.4.6 สรุปผลการวิเคราะห์

1.4.7 โปรแกรมที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีดังนี้

โปรแกรมหลักๆ

1.4.7.1 โปรแกรม ECONAL

1.4.7.2 โปรแกรม TRAFFIC

1.4.7.3 โปรแกรม VOC (Vehicle Operating Cost)

โปรแกรมรองมี

1.4.7.4 โปรแกรม STOVOC

1.4.7.5 โปรแกรม PRTVOC

1.4.8 แฟ้มข้อมูล (Data files) ที่ใช้มีดังนี้

1.4.8.1 CONS

1.4.8.2 E 038.DAT (TRAFFIC INPUT)

1.4.8.3 STDVOC. DAT

1.4.8.4 VE 038. DAT (VOC INPUT)

1.4.8.5 EE. 038. DAT (ECONAL INPUT)

1.4.9 ผังงานทั่วไป (General flow chart) ที่ใช้ในการวิเคราะห์อยู่ในรูปที่ 1-1

1.4.10 การประยุกต์ใช้หลักการประทับศักย์ของผู้ใช้ถนนในรูปที่ 1-2

1.5 ความสำคัญหรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิเคราะห์

1.5.1 ทำให้ทราบถึงความสามารถ และประสิทธิภาพของไมโครคอมพิวเตอร์ ในกระบวนการประยุกต์ใช้งานในการวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์ของทางหลวงในพื้นที่ชนบท

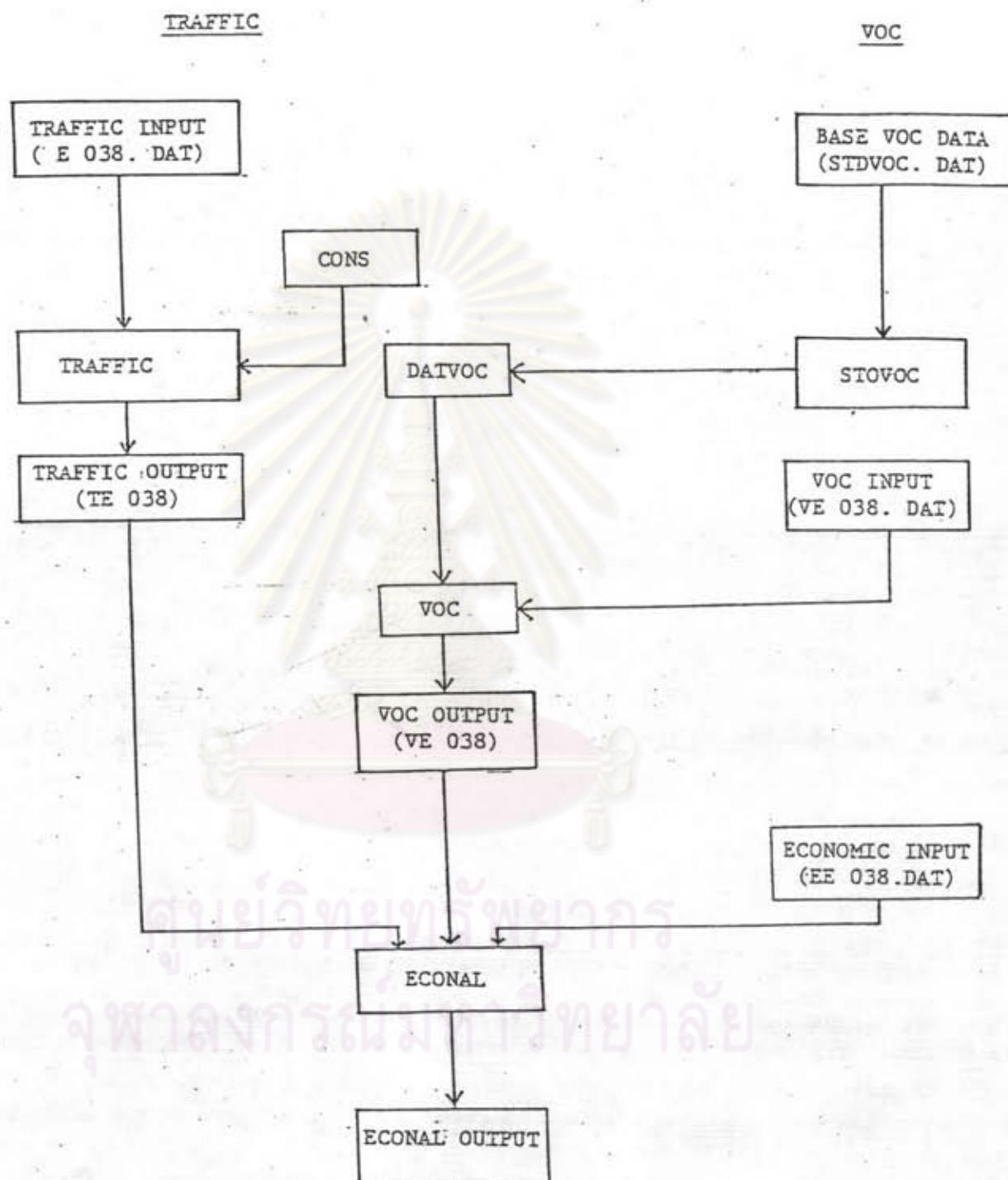
1.5.2 สามารถนำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และข้อมูลมาใช้กับทางหลวงชนบทสาย อัน ฯ ได้

1.5.3 จากการวิจัยในครั้งนี้ ถ้าหากว่าการวิเคราะห์ฯ มีความเหมาะสมในการปรับปรุงถนนแล้ว สามารถที่จะนำสายทางนี้เข้าไปบรรจุในแผนงานก่อสร้าง และปรับปรุงในแผนพัฒนาทางหลวงฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 – 2534) ได้

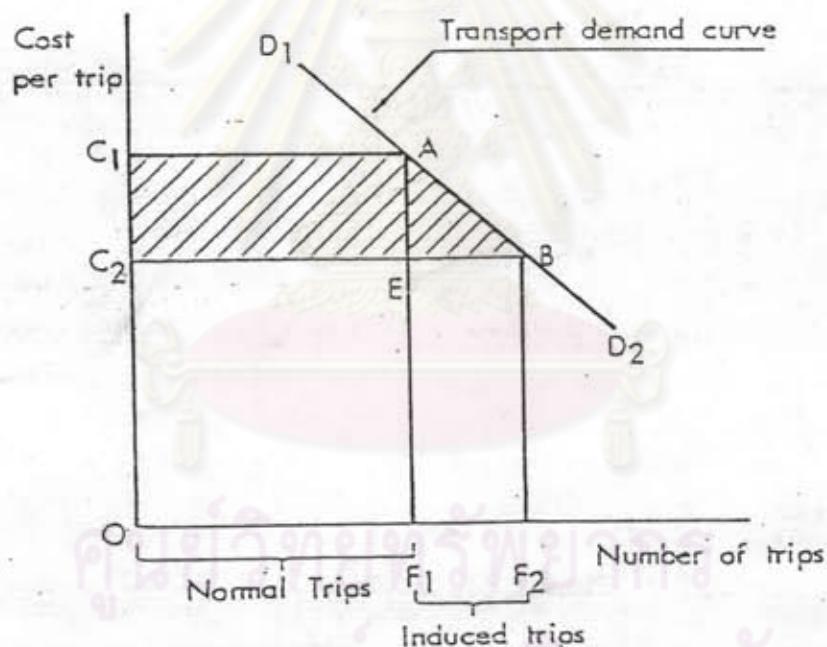

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 1-1 ผังงานทั่วไป (General Flow Chart)

THEORETICAL SUMMARY OF THE USER COST SAVINGS

The user cost savings transport model showing benefits to consumer arising from a lowering of transport costs

ที่มา : Road Feasibility Study Project Methods and Principles Manual (1983)

รูปที่ ๔-๒ กราฟแสดงเส้นอุปสงค์ของภาระนั่ง (Transport Demand Curve)